

KISA KLASİKLER / 75

JOSEPH CONRAD

Yarın

ÇEVİRİ: BURCU YILMAZ

♥ con
klasik

JOSEPH CONRAD

YARIN

Can Klasik

Joseph Conrad, Yarın

İngilizce aslından çeviren: Burcu Yılmaz

To-morrow

İlk baskı: *Typhoon and Other Stories*, Putnam, 1902

Bu çeviriye kaynak alınan baskı: Penguin Classics, 2015

© 2022, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Cansu Varol İzmirli

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Cem Haşimi

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-5928-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

JOSEPH CONRAD

YARIN

ÖYKÜ

İngilizce aslından çeviren

Burcu Yılmaz

♥can

Joseph Conrad'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Üç Deniz Öyküsü, 2010

Karanlığın Yüređi, 2011

Narcissus'un Zencisi, 2013

Muhbir, 2014

Lord Jim, 2015

Nostromo, 2020

JOSEPH CONRAD, 1857'de Polonya'da doğdu. Babası politik oyunlar yazan bir aydıdı. Polonya'daki 1863-1864 Ocak Ayaklanması'nın liderlerinden olduğu için sürgüne gönderildi. Sürgün sırasında ailesini kaybedince, dayısının yanında büyüdü. 16 yaşında Marsilya'ya giden Conrad denizci oldu ve deneyimlerini eserlerine aktardı. Denizle iç içe olan yapıtlarında insan ruhunun, görev ve onur duygularıyla hesaplaşmasını dile getirdi. En önemli yapıtları arasında, çoğu sinemaya da uyarlanmış olan *Karanlığın Yüređi* (Francis Ford Coppola / *Kıyamet*), *Lord Jim*, *Nostramo*, *Gizli Ajan*, *Batı Gözüyle*, *Talih*, *Zafer*, *Gölge Hattı*, *Maceralar Beldesi* (Korsan) sayılabilir. *Denizin Aynası: Anılar ve İzlenimler*, *Notes on my Books* (Kitaplarım Üzerine Notlar), *Last Essays* (Son Denemeler) adında anı ve deneme kitapları vardır.

BURCU YILMAZ, 1986 İstanbul doğumlu illüstratör, editör ve çevirmen. Anadolu Üniversitesi İletişim Tasarımı Bölümü'nden mezun oldu. Nâzım Hikmet Akademisi Edebiyat ve İstanbul Üniversitesi İtalyan Dili ve Edebiyatı bölümlerinde öğrenim gördü. 2011'den bu yana çocuk ve yetişkin edebiyatı alanında çevirmenlik ve redaktörlük yapıyor.

Küçük liman kenti Colebrook'ta Kaptan Hagberd hakkında bilinenler pek de onun hayrına sayılmazdı. Oraya ait değildi. Colebrook'a gizli saklı gerekçelerle yerleşmeye gelmemiştir –zamanında bunlardan çokça söz etmişti– ama bu nedenler epey hastalıklı ve mantıksızdı. Belli ki biraz parası vardı, bir arsa alıp içine çok ucuza bir çift sarı tuğlalı çirkin kulübe dikti. Birine kendi yerleşti, öbürünü kasabada zorba biri olarak nam salmış Josiah Carvil'a –emekli tekne inşaatçısı kör Carvil'a– kiraladı.

Kulübelerin, demir bir korkuluk hattının ayırdığı ön bahçelerinde ortak bir duvar vardı, arka bahçelerini ahşap bir çit ayırıyordu. Bayan Bessie Carvil'ın çitin üzerine, haklı olarak, kurumasını istediği çay bezlerini, mavi paçavraları veya önlükleri asmaya izni vardı.

Kaptan onun bu ayrıcalıktan faydalandığını her gördüğünde çitin kendi tarafından, "Ahşabı çürütüyorlar, kızım Bessie," diyordu sakince.

Uzun boylu bir kızdı, çit alçaktı ve dirseklerini çitin üzerine yaslayabiliyordu. Biraz çamaşır yıkasa elleri kıpkırmızı olurdu ama kollarının altı beyaz ve biçimliydi, babasının ev sahibine sessizce –anlayış, beklenti ve arzu havası taşıyan bir sessizlikle– bakardı.

"Ahşabı çürütüyorlar," diye tekrarladı Kaptan Hag-

berd. “Sende gördüğüm tek savurgan, dikkatsiz alışkanlık bu. Neden arka bahçende çamaşır ipin yok?”

Bayan Carvil hiçbir şey demedi – sadece başını bıkkın bir edayla salladı. Kendi tarafındaki küçücük arka bahçede yetiştirmek için zaman bulduğu sıradan çiçeklerin sanki egzotik bir iklime aitmiş gibi aşırı derecede büyüdüğü, taşlarla sınırlandırılmış birkaç küçük kara toprak yatağı vardı, Kaptan Hagberd’ün tepeden tırnağa bir numaralı yelken bezine bürünmüş dimdik, sağlam bedeni, çitin kendi tarafındaki diz boyu çimenlerin ve uzun otların arasından görünürdü. Bürünmeyi seçtiği sıra dışı malzemenin –konu hakkında herhangi bir gözleme karşı “şimdilik” diye mırıldanırdı– rengi ve tuhaf sertliğiyle doğru düzgün bir bilardo salonu genişliğinde bile olmayan vahşi arazide granitten bir adam gibi belirdi. Kırmızı, yakışıklı bir yüz, fıldır fıldır mavi gözler ve Colebrook’un bildiği kadarıyla hiç tıraş edilmemiş, göbeğine kadar inen upuzun beyaz sakalıyla taştan bir adamın iri figürü.

Yedi yıl önce müşterisini garantilemek için yaptığı alaycı girişimi, kaptanın, “Sanırım gelecek ay,” diye ciddiyetle yanıtladığı Colebrook berberi, bu seçkin yerel nüktedan, ihtiyarın biraz tütün almak için girdiği limanın yakınındaki New Inn’in barında küstahça oturuyordu. Kaptan Hagberd kolunun yeninde taşıdığı mendilin kenarından çıkardığı üç buçuk penny’le hesabı ödedikten sonra dışarı çıktı. Kapı kapanır kapanmaz berber güldü. “İhtiyar olanla genç olan benim dükkânımda tıraş olmak için kol kola dolaşacaklar yakında. Terzi işe koyulmalı, berber ve şamdancı da; Colebrook için eski güzel zamanlar geliyor, kesinlikle geliyor. Eskiden ‘gelecek hafta’ydı, şimdi ‘gelecek ay’ oldu falan filan – yakında gelecek ilkbar olur kim bilir.”

Berber, bir yabancıнын kendisini boş boş sırtarak

dinlediğini fark edince bacaklarını kimseye aldırmadan uzatıp emekli bir kıyı kaptanı olan tuhaf ihtiyar Hagberd'ün bir oğlunun dönüşünü beklediğini anlattı. Oğlan evden gitmişti, ama adam merak etmesindi; denize kaçmıştı ve o günden beri haber alınmamıştı. Muhtemelen denizin dibini boylamıştı. İhtiyar, Colebrook'a üç yıl önce siyah çuhalar (yakın zamanda karısını kaybetmişti); içinde kaçır gibi gelmişti geminin üçüncü mevkisinden sanki şeytan kovalıyormuş gibi inmişti ve onu sakinleştiren tek şey bir mektuptu – muhtemelen bir şaka. Bir şakacı ona Colebrook'ta veya civarda, bir kızla takılan, aynı isimde bir denizci hakkında yazmıştı. "Komik, değil mi?" İhtiyar adam Londra gazetelerine Harry Hagberd için ilanlar vermiş ve herhangi bir bilgi verecekler için ödül koymuştu.

Berber alaycı bir hazla anlatmaya devam etti, yas tutan bu yabancıнын önce büyük bir heyecanla sonra yavaş yavaş büyüyen bir sabırla bölgeyi arabayla, yayan, önüne çıkan herkese güvenerek, bütün civardaki hanları ve meyhaneleri dolaşarak, insanların yolunu sorularıyla keserek, neredeyse bütün deliklere bakarak dolaştığını ve oğlunun nasıl görüldüğünü bile açıkça tarif edemediğini söyledi. Oğlan, ahşap bir gemiyi terk eden ve bir kızın peşinde dolaşırken görülen iki denizciden biri olmalıydı, ama ihtiyar adam on dört yaşlarında bir çocuğu tarif ediyordu – "zeki görünen, yürekli bir çocuk." İnsanlar dediğine gülüp geçtiğinde alınmış görünür, ortadan kaybolmadan önce alnını kafası karışmış bir halde sıvazlardı. Kimseyi bulamamıştı tabii, kimseden tek bir iz yoktu – kayda değer hiçbir şey duymamıştı daha doğrusu; yine de nedense Colebrook'tan ayrılamamıştı.

Berber büyük bir psikolojik içgörü havasıyla, "Belki de karısını kaybetmenin hemen ardından gelen bu hayal kırıklığının yarattığını şoktu onu çıldırtan," dedi. Bir süre

sonra ihtiyar adam durmadan aramayı bıraktı. Belli ki oğlu gitmişti; ama beklemeye karar verdi. Oğlu en azından bir defa memleketi yerine Colebrook'ta bulunmuştu. Bunun bir nedeni olmalı, diye düşündü, onu Colebrook'a tekrar geri getirecek çok güçlü bir neden.

“Ha, ha, ha! Tabii ki Colebrook. Başka neresi olacaktı? Uzun zamandır ortalıkta görünmeyen oğullarınız için Birleşik Krallık'taki tek yer. Bu yüzden Colchester'daki eski evini satıp buraya geldi. Bu da diğerleri gibi bir furya. Çocuklarımdan herhangi birinin kaybolması beni deilirtmezdi. Evde sekiz tanesi var.” Berber barı sallayan bir kahkahanın ortasında aklıyla caka satıyordu.

Tuhaf da olsa, böyle bir şey, diye düşündü, üstün bir zekânın açık içtenliğiyle, ilgi çekici görünüyordu. İşyeri örneğin, limana yakındı ve ne zaman bir denizci saçını kestirmek veya tıraş olmak için gelse, eğer bu yabancı bir yüzse, “Belki de ihtiyar Hagberd'ün oğludur,” diye düşünmekten kendini alamıyordu. Kendi haline güldü. Güçlü bir furyaydı bu. Tüm kasabanın buna kapıldığı zamanları hatırlayabiliyordu. Ama ihtiyardan umudunu kesmemişti henüz. Bir dizi makul şakalaşmayla onu iyileştirecekti. Tedavinin gidişatını izliyordu. Gelecek hafta – gelecek ay – gelecek yıl! İhtiyar kaptan bu dönüşün tarihini gelecek yıla dek ertelediğinde, bundan daha fazla söz etmeyecekti. Başka konularda ihtiyar epey mantıklıydı, haliyle bu konuda da öyle olmak zorundaydı. Berberin kesin görüşü buydu.

Kimse berbere karşı çıkmamıştı; o zamandan beri saçları ağarmıştı, Kaptan Hagberd'ün sakalı da bembeyaz olmuştu ve bir önceki akşam matem çuhalarıyla evine gittiği görülmüşken, katranlı sicimle kendisine gizlice dikip hemen havasına büründüğü, güzel bir sabah, giyinip dışarı çıktığı bir numaralı kanvasta takım, üzerinden heybetli bir havayla dökülüyordu. Kaptanın yeni elbisesi

High Street'te sansasyon yarattı; dükkân sahipleri kapılarına çıkıyor, evlerindeki kendilerini dışarı atmak için şapkalarını kapıyordu –baştan garip biçimde şaşırdığı sonra korktuğu bir heyecan– ama meraklı sorulara verdiği tek cevap ürkütücü ve baştan savmaydı: “Şimdilik.”

Bu heyecan hissi çoktan beridir unutulmuştu; Kaptan Hagberd'ün kendisi unutulmasa bile umursanmıyordu –tekdüzeliğin cezası– güneş bile gücünü yoğun biçimde hissettirmediği sürece umursanmıyordu. Kaptan Hagberd'ün hareketlerinde güçsüzlük yoktu: Kanvasta takımında dimdik yürüyordu, tuhaf ve göze çarpan bir figür; sadece gözleri belki de eskisinden daha tedbirli dolaşıyordu etrafta. Gurbetteki tavrı telaşlı ihtiyatını kaybetmiş; sanki belli belirsiz bir uygunsuzluğu, utanç verici bir tuhaflığı olduğundan şüphelenir gibi şaşkın ve çekingen bir hal almış, ama yine de neyin yanlış olduğunu anlayamamıştı.

Artık kasabadakilerle konuşmak istemiyordu. Müt-hiş bir cimri, geçimine gelince eli sıkı biri olarak nam salmıştı. Dükkânlarda pişmanlıkla mırıldanır, uzun tereddütlerden sonra en kötü et parçalarını satın alırdı; kıyafetiyle ilgili tüm alayları boşa çıkarmıştı. Berberin öngördüğü olmuştu. Söylenebilecek tek şey umut etme hastalığından kurtulmuştu; sadece Bayan Bessie Carvil, oğlunun dönüşü hakkında neden tek kelime etmediğini biliyordu; çünkü bu dönüş artık “gelecek hafta”, “gelecek ay” hatta “gelecek yıl” değildi. “Yarın”dı.

Arka ve ön bahçenin yarattığı samimiyetle, ihtiyar onunla babacan, mantıklı, kesin ve biraz da gelişigüzel konuşurdu. Ara sıra sevgi dolu bir göz kırpışıyla onaylanan koşulsuz bir güven temelinde bir araya gelmişlerdi. Bayan Carvil bu göz kırpışlarını bekler hale gelmişti artık. Önceleri rahatsız edici bulmuştu onları: Zavallı adam deliydi. Sonraları onlara gülmeyi öğrenmişti: Zararsız bi-

riydi. Belli belirsiz bir kızarmayla kendini gösteren onaylanmamış, zevk veren, şüpheli bir duygu içindeydi artık. Göz kırpışında kabalık yoktu; güzel şekilli, kıvrımlı burunla ince kırmızı yüzü dikkat çekiciydi – dahası vardı, adam onunla konuşurken daha kararlı ve akli başında bakıyordu. Beyaz sakalıyla yakışıklı, zinde, dimdik, becerikli bir adam. Yaşını düşünmezsiniz. Oğlunun, bekleğinden beri kendisine şaşırtıcı biçimde benzediğini iddia ediyordu.

Harry'nin gelecek temmuzda otuz bir yaşına basacağını söyledi. İyi bir yuvanın kıymetini bilecek hoş, akıllı bir kızla evlenmek için uygun yaş. Çok yürekli bir çocuktü. Yürekli kocalar idare etmesi en kolay olanlardı. Kadınları perişan edenler şu yumuşak, alelade, süttten çıkmış ak kaşık gibi görünen adamlardı. Hem ev –bir yuva– sağlam bir dam gibisi yoktu: Hava durumu ne olursa olsun sıcak yatağında kalırdın. “Ee, öyle değil mi canım?”

Kaptan Hagberd işini karadan gören denizcilerden di. İflas etmiş bir çiftçinin pek çok çocuğundan biriyken bir kıyı kaptanının yanına alelacele çırak olarak verilmiş ve tüm deniz yaşamı boyunca kıyıda kalmıştı. Denizde olmak zor olmalıydı; buna ilişkin fikri yoktu; kalbi, sayısız ev ve yerleşik hayatla dolu olan karaya bağlıydı. Pek çok denizci denizden mantıklı gerekçelerle hoşlanmaz ama onunki derin ve duygusal bir düşmanlıktı – sanki yerleşiklik sevgisi nesiller boyunca içine işlenmiş gibi.

“İnsanlar çocuklarının denize gitmesine izin verdiklerinde onları neye bulaştırdıklarını bilmiyorlar,” diye açıklıyordu Bessie'ye. “En iyisi onları bir an önce kapatmak.” Denize hiçbir zaman alışılmayacağını düşünüyordu. Böyle bir hayatın yoruculuğu, yaşlandıkça daha da beter olurdu. Zamanın yarısından çoğunda evine adım atmadığın ne tür bir işti bu böyle? Denize gittiğin anda evde neler olup bittiğini öğrenmenin yolunu bula-

mazdın. Uzun yolculuklardan bıktığı düşünülebilirdi; şimdiye kadar yaptığı en uzun yolculuk iki hafta sürmüştü ve bunun büyük kısmı da hava koşullarından korunmak için demirlemiş halde geçmişti. Karısına (kömür işinden para kazanmış bekâr bir amcadan) bir ev ve geçinmeye yetecek kadar para kalır kalmaz kürek mahkûmiyetinden kaçıyormuşçasına doğu kıyısındaki bir kömür gemisindeki görevinden istifa etmişti. Bunca yıldan sonra, İngiltere'den uzak olduğu günler iki elinin parmaklarını geçmezdi. Derin sularda olmanın ne demek olduğunu hiç bilmemişti. “Karadan seksen kulaç öteye hiç gitmedim” sözü onun övünç kaynaklarından biriydi.

Bessie Carvil bütün bunları dinledi. Kulübelerinin önünde küçük bir alıç büyüdü; yazın öğleden sonraları çimenliğe bir sandalye getirip dikiş işiyle otururdu. Kaptan Hagberd, kanvas takımı içinde, bir küreğe yaslandı. Her gün önündeki araziye kazıyordu. Toprağı her yıl defalarca altüst etti ama “henüz şimdilik” bir şey ekeceği yoktu.

Bessie Carvil’la daha açık konuşurdu. “Harry’imiz yarın eve dönene kadar olmaz.” Kadın bu umut cümlesini o kadar sık duymuştu ki şu umutlu ihtiyara karşı içinde belli belirsiz bir acıma duygusu uyandı sadece.

Her şey böyle böyle ertelendi ve her şey aynı şekilde yarın için yapıldı. Ön bahçeye ekmek için bir kutu dolu su çeşit çeşit çiçek tohumu paketi vardı. Kaptan Hagberd, “Hangisinin ekileceği konusunda kararı sana bırakacağından hiç şüphem yok canım,” dedi ona korkulugün karşı tarafından.

Bayan Bessie kafasını yaptığı işten kaldırmadı. Bunu defalarca duymuştu. Ama ara sıra kalkar, dikişini bırakıp yavaşça çitin yanına gelirdi. Bu tatlı sayıklamalarda bir çekicilik vardı. Oğlunun kendine ait bir ev arzusuyla, bir daha uzaklara gitmemesi gerektiği konusunda kararlıydı.

Yaşamının büyük bir kısmını denizde geçiren Joseph Conrad, bu duygu yoğunluğu yüksek öyküsünde deniz temasını derin kırınlıklarla sonlanmış bir baba oğul ilişkisiyle buluşturur. İhtiyar Kaptan Hagberd'ün oğlu Harry, denizciliğin genç bir adamda uyandırdığı heyecana ve macera tutkusuna kapılıp denizlere açılmıştır. İhtiyar on altı yıl önce evi terk eden ve her gün "yarın" dönmesini umduğu oğlunu beklemektedir. Hagberd yan evdeki aksi Bay Carvil'in kızı Bessie'yi Harry'yle mutlu bir yuva kuracakları hayaline inandırınca genç kadını da bu sonsuz bekleyişin eşlikçisi yapar. Conrad yan yana betimlediği iki kulübede, babasının yanında hapis hayatı yaşayan Bessie ile babasından uzak bir yaşam süren Harry üzerinden farklı baba figürlerini ve baba evlat ilişkilerini ele alır.

#kısaklasikler #ingilizklasikleri #karşılaşmalar #denizci #pişmanlık #umut

Kapak illüstrasyonu: Cem Haşimi

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [@](#) | [t](#) canyayinlari

öykü

ISBN 978-975-07-5928-4

9 789750 759284